AH 279
2026Z18645

Antwoord van minister Van Essen (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur), mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat (ontvangen 5 oktober 2026)

1

Bent u bekend met de meetgegevens van Waterschap Limburg voor de Tungelroyse Beek en de Raam en de discrepantie daarmee met het Deltares-rapport Doorrekening van de effecten van maatregelen in brede bufferzones langs beekdalen voor Kader Richtlijn Water (KRW)-doelbereik nutriënten?

Antwoord

Ik ben bekend met de meetgegevens en het Deltares rapport[1]. De resultaten van het Deltares rapport[1] zijn geen beschrijving van de actuele gemeten nutriëntenconcentraties, maar een geschematiseerde doorrekening van effecten van maatregelen onder gestandaardiseerde aannames voor hydrologie. Daardoor kunnen de resultaten uit de studie en de lokale meetgegevens niet één-op-één met elkaar vergeleken worden en hoeven verschillen niet bij voorbaat te wijzen op een discrepantie in de onderliggende gegevens.

2

Klopt het dat de Tungelroyse Beek behoort tot de 17 beken waarvoor in de verdiepingsbijlage bij de Kamerbrief een bufferzone van 250 meter wordt voorzien, op basis van het Deltares-scenario ‘250m extensief nat’, waarin voor deze waterlichamen een verbetering van de KRW-oordeelklasse voor stikstof wordt berekend (Kamerstuk 36800-XIV, nr. 87, verdiepingsbijlage Hoofdlijn 3)? Kunt u inzichtelijk maken welke meetgegevens, brongegevens en modelaannames specifiek voor de Tungelroyse Beek aan deze conclusie ten grondslag liggen?

Antwoord

Het klopt dat de Tungelroyse beek tot de in de verdiepingsbijlage bij de Kamerbrief genoemde 17 beken behoort waarvoor het Deltares rapport laat zien dat een 250 meter bufferzone voor een verbetering in oordeelsklasse zorgt.

Graag geef ik een nadere duiding van de aanpak van de nutriënten opgave vanuit de landbouw voor beekdalen en hoe het rapport van Deltares[1] daarbij benut wordt.

[1] Doorrekening van de effecten van maatregelen in brede bufferzones langs beekdalen voor KRW-doelbereik nutriënten, Deltares, 2025

De resterende KRW opgave is bepalend of in een beeksysteem maatregelen moeten worden genomen, dat geldt dus ook voor nutriënten opgaven vanuit de landbouw. Via het traject van de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof komen middelen beschikbaar om in zones langs beken met een landbouwopgave met rijksgeld een extensiever landbouw gebruik mogelijk te maken. Het rapport van Deltares is als hulpmiddel gebruikt om te komen tot een eerste selectie van beken met een relatief grote landbouwopgave die daar aanspraak op kunnen maken. In het rapport zijn criteria gebruikt om te komen tot een categorisering van waterlichamen met meer of minder te verwachten effecten van de maatregelen in de verschillende scenario's. Zoals aangegeven gaat het uiteindelijk om het oplossen van álle opgaven vanuit álle bronnen om aan de KRW te voldoen. Elke beek is uniek en elk beekstroomgebied gedraagt zich weer anders, dus er is maatwerk nodig. Daarom zal komende maanden samen met de regionale overheden, met name provincies en waterschappen, een proces lopen om op basis van regionale gebiedskennis en onderbouwing te komen tot een nader uitgewerkte lijst met via de taskforce aan te pakken beken zoals aangekondigd in de Kamerbrief van juni. Vervolgens zal er – wederom met de regionale overheden – per beek een nadere invulling worden gegeven aan een optimale invulling van de locaties en de maatregelen. Het Deltares rapport is een landelijke berekening om in te schatten of een zoneringsaanpak effectief kan zijn om de KRW-doelen van een beek dichterbij te brengen. Het in 2025 gemaakte rapport is gebaseerd op de volgende bronnen:

- Verkenning van het effect van grootschalig herstel van beekdalen op de emissies van nutriënten uit de bodem, WEnR, 2025[2].
- Ex ante evaluatie doelbereik Kaderrichtlijn Water voor de Nederlandse oppervlaktewateren, Achtergrondrapportage bij de Tussenevaluatie KRW, Deltares, 2024[3].
- Nutriënten in de Nederlandse kustwateren en bronnenanalyse Rijkswateren: achtergrondrapportage bij de Tussenevaluatie KRW, Deltares, 2024[4]

Voor het traject van het 8e Nitraat Actieprogramma worden inmiddels actuelere berekeningen gemaakt. Die actuelere inzichten kan de regio ook betrekken bij hun aanpassingsvoorstellen voor de bekenlijst. Kortom, de getallen in het Deltares rapport zijn een hulpmiddel om samen met de regio te komen tot een definitieve selectie van aan te pakken beken met een KRW opgave vanuit de landbouw die aanspraak kunnen maken op geld en instrumenten uit de taskforce.

3

Klopt het dat waterlichamen waarvan meer dan 50 procent van de nutriëntenbelasting afkomstig is uit het buitenland, door Deltares juist buiten

---

[2] Verkenning van het effect van grootschalig herstel van beekdalen op de emissies van nutriënten uit de bodem, WEnR, 2025

[3] Ex ante evaluatie doelbereik Kaderrichtlijn Water voor de Nederlandse oppervlaktewateren, Achtergrondrapportage bij de Tussenevaluatie KRW, Deltares, 2024
Voor de KRW-Tussenevaluatie is gebruikgemaakt van de op dat moment actuele meetgegevens, doelen en maatregelen van de waterschappen, zoals beschikbaar via het Waterkwaliteitsportaal (https://www.waterkwaliteitsportaal.nl). Hetzelfde geldt voor de gebruikte gegevens van de Emissieregistratie (https://www.emissieregistratie.nl). Op basis van o.a. deze gegevens zijn de prognoses voor de verschillende scenario's voor stikstof voor 2033 en voor fosfor voor 2045 opgesteld.

[4] Nutriënten in de Nederlandse kustwateren en bronnenanalyse Rijkswateren: achtergrondrapportage bij de Tussenevaluatie KRW, Deltares, 2024

deze selectie zijn gehouden, omdat beekdalmaatregelen daar volgens het onderzoek minder dan 1 procent reductie van de nutriëntenconcentratie opleveren?

Antwoord

De indeling van de classificatie[5] op blz. 29 van de beekdalstudie laat zien dat in waterlichamen waar de bijdrage van de stikstofconcentratie voor meer dan 50% afkomstig is uit het buitenland, de stikstofconcentratie in het onderzochte scenario met gemiddeld 1.0% afneemt. In de waterlichamen waar de bijdrage van de stikstofconcentratie van zowel buitenlandse aanvoer als de rioolwaterzuiveringsinstallaties minder dan 50% bedraagt, zijn gemiddeld grotere stikstofreducties berekend. Dat wil zeggen dat de effecten van beekdalmaatregelen minder groot zullen zijn als er significante buitenlandse of RWZI bronnen aanwezig zijn.

4.

Hoe verklaart u in dat licht dat uit de openbare meetgegevens van Waterschap Limburg blijkt dat de stikstofconcentratie in de Tungelroyse Beek vóór de samenkomst met de Raam zeer laag is, terwijl in de Raam bij de Belgische grens een aanzienlijk hogere concentratie wordt gemeten en de concentratie in de Tungelroyse Beek na de samenkomst sterk hoger ligt? Kunt u onderbouwen dat de buitenlandse bijdrage aan de nutriëntenbelasting van de Tungelroyse Beek daadwerkelijk minder dan 50 procent bedraagt?

Antwoord

In de prognose van stikstof voor 2033 is niet vastgesteld dat meer dan 50% van de stikstofconcentratie van de Tungelroyse beek afkomstig is uit het buitenland. De indeling in de studie is gebaseerd op de stikstofconcentratie van het waterlichaam als geheel en niet op specifieke meetlocaties binnen dat waterlichaam. Lokale meetpunten kunnen een ander beeld geven dan het gemiddelde voor het volledige waterlichaam. Daarom volgen we de komende periode een proces met de regionale overheden om te bepalen waar de lijst met aan te pakken beekdalen nader uitgewerkt en bijgesteld kan worden op basis van regionale inbreng.

5.

Kunt u de volledige onderliggende meetgegevens, bronverdeling en berekeningen per KRW-waterlichaam openbaar maken waarmee is bepaald welke waterlichamen voor meer dan 50 procent door buitenlandse aanvoer worden

[5] Zie blz.29: Doorrekening van de effecten van maatregelen in brede bufferzones langs beekdalen voor KRW-doelbereik nutriënten, Deltares, 2025

beïnvloed en welke waterlichamen tot de selectie voor beekdalmaatregelen behoren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De onderliggende data zijn openbaar. De gebruikte (meet)gegevens zijn openbaar beschikbaar op het Waterkwaliteitsportaal en via de Emissieregistratie. De resultaten van de KRW-tussenevaluatie zijn uitvoerig met waterbeheerders besproken[6].

6.

Hoe is bij deze berekeningen rekening gehouden met buitenlandse nutriënten die via een bovenstrooms Nederlands KRW-waterlichaam, zoals de Raam, vervolgens een ander Nederlands KRW-waterlichaam instromen? Blijft deze belasting in de gebruikte bronnenanalyse ook stroomafwaarts als buitenlandse belasting herkenbaar?

Antwoord

Zie antwoord 4. Dit wordt meegenomen in de bronnenanalyse. De buitenlandse bijdrage blijft ook stroomafwaarts herkenbaar. Deltares heeft gekeken naar de relatieve bijdrage vanuit het buitenland ten opzichte van de totale bijdrage.

7.

Indien uit een nadere analyse van de Tungelroyse Beek blijkt dat de buitenlandse bijdrage is onderschat of onjuist is toegerekend, welke gevolgen heeft dat dan voor de voorgenomen beekdalmaatregelen rond deze beek?

Antwoord

Zie antwoord 2. Op basis van de onderbouwde regionale inbreng kan de lijst mogelijk worden aangepast.

8.

Hoe kan worden uitgesloten dat een eventuele onjuiste bronverdeling bij de Tungelroyse Beek ook bij andere waterlichamen is opgetreden? Bent u bereid de bronverdeling en selectie van alle 111 betrokken waterlichamen te laten verifiëren voordat op basis van deze modelberekeningen ruimtelijke beperkingen aan agrarische bedrijven worden opgelegd?

Kunt u daarbij ook verifiëren of de bijdrage van rioolwaterzuiveringsinstallaties aan de nutriëntenbelasting van de betrokken waterlichamen correct en volledig is toegerekend? Hoe kan worden uitgesloten dat ook bij de berekening van deze

[6] Zie hiervoor ook: Inschatting KRW-doelbereik per waterbeheerder en vergelijking resultaten landelijk instrumentarium en waterbeheerders, Achtergrondrapportage bij de Tussenevaluatie KRW, Deltares, 2024

belasting fouten of onjuiste toerekeningen zijn gemaakt, waardoor de bijdrage vanuit de landbouw te hoog is ingeschat?

Antwoord

Zie antwoord 2. Zoals aangegeven is het Deltares rapport gebruikt als hulpmiddel om te komen tot een eerste selectie. In overleg met de regionale overheden wordt dit nader bekeken. De uitwerking in mogelijke effectieve maatregelen volgt pas in de fase daarna. Daarover zal ik uw Kamer later verder informeren.